

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvatoimista Maahanmuuttovirastossa ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 83 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvatoimista Maahanmuuttovirastossa ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 83 §:n muuttamisesta (HE 32/2018 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, sisäministeriö
- neuvotteleva virkamies Heidi Kankainen, sisäministeriö
- johtaja Mikael Laurinkari, Maahanmuuttovirasto
- poliisiylitarkastaja Marko Rahikainen, Poliisihallitus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki turvatoimista Maahanmuuttovirastossa.

Lailla on tarkoitus suojata Maahanmuuttovirastossa työskenteleviä henkilöitä erilaisilta vaaratekijöiltä, turvata työskentelyolosuhteita sekä suojata viraston omaisuutta. Laissa säädettäisiin Maahanmuuttoviraston käytössä olevissa tiloissa turvatehtävissä työskentelevien turvatarkastajien toimivaltuuksista. Toimivaltuudet liittyvät henkilöllisyyden tarkistamiseen, turvatarkastukseen, henkilöntarkastukseen, esineiden haltuunottoon, pääsyn estämiseen, henkilön poistamiseen ja henkilön kiinniottamiseen.

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2018 vp

Toimivaltuudet olisivat voimassa Maahanmuuttoviraston käytössä olevissa tiloissa. Lakia ei sovellettaisi Maahanmuuttoviraston ylläpitämän vastaanottokeskuksen tai järjestelykeskuksen majoitustiloissa.

Turvataarkastuksia voitaisiin hankkia ostopalveluna. Tällöin turvatarkastajan olisi oltava poliisin tehtävään hyväksymä. Lisäksi turvatarkastajan tulisi olla saanut koulutuksen turvatarkastajan tehtävään.

Yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus ehdotettavaan lakiin turvatoimista Maahanmuuttovirastossa. Yksityisen turvallisuusalan elinkeinonharjoittajan palveluksessa toimivan turvatarkastajan toimivaltuudet perustuisivat ehdotettavaan uuteen lakiin.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää muuttuneessa turvallisuustilanteessa perusteltuna, että ehdotetussa laissa turvatoimista Maahanmuuttovirastossa mahdollistetaan turvatarkastusten tekeminen mainitussa virastossa ja säädetään turvallisuustehtävissä toimivien henkilöiden turvatehtävien suorittamiseksi tarpeellisista toimivaltuuksista. Turvatarkastajan toimivaltuudet ovat lakiehdotuksen perusteella voimassa Maahanmuuttoviraston käytössä olevissa tiloissa lukuun ottamatta viraston ylläpitämän vastaanotto- tai järjestelykeskuksen asumistoimintaan liittyviä majoitus- ja oleskelutiloja. Säädetävän lain valmistelussa on hyödynnetty voimassa olevaa lakia turvatoimista valtioneuvostossa (987/2014), joka on hyväksytty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 10/2013 vp ja PeVL 23/2014 vp) hallintovaliokunnan mietinnön pohjalta (HaVM 26/2014 vp).

Turvataarkastuksen saa lain 4 §:n mukaan suorittaa poliisimies, rajavartiomies tai tähän tehtävään koulutettu ja määrätty Maahanmuuttoviraston palveluksessa oleva virkamies. Viraston päätöksen nojalla turvatarkastuksen voi suorittaa muukin henkilö, joka on saanut koulutuksen turvatarkastajan tehtävään ja on poliisin tehtävään hyväksymä turvatarkastaja. Tarkoitus on, että pääsääntöisesti turvatarkastuksen tekevät laissa säädetyn erillisen turvatarkastajan koulutuksen suorittaneet henkilöt. Käytännössä poliisimies ja rajavartiomies suorittavat turvatarkastuksen vain aivan poikkeuksellisesti. Poliisin ja Rajavartiolaitoksen voimavarat ja tehtävät huomioon ottaen turvatarkastusten tekeminen poikkeustilanteita laajemmin mainittujen viranomaisten toimesta ei ole tarkoituksenmukaista. Hallintovaliokunta viittaa tältä osin tarkemmin hallituksen esityksen perusteluihin.

Turvataarkastuksessa selvitetään metallinilmaisimella tai muulla teknisellä laitteella, onko henkilön hallussa tai hänen mukanaan vaarallisia esineitä tai aineita. Lisäksi turvatarkastajalla on oikeus saada tieto Maahanmuuttoviraston tiloihin saapuvan tai siellä olevan henkilön henkilöllisyydestä. Tietyissä laissa säädettyissä tilanteissa turvatarkastajalla on oikeus tehdä henkilöntarkastus tai ottaa henkilö kiinni, jos se on välttämätöntä henkilölle itselleen, muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Turvatarkastaja voi myös tarvittaessa estää henkilön pääsyn Maahanmuuttoviraston tiloihin tai poistaa hänet paikalta.

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2018 vp

Turvataarkastajalla on tehtävänsä suorittaessaan oikeus voimakeinojen käyttöön, jos sitä on henkilön käyttäytyminen tai muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä puolustettavana esimerkiksi uhkaavassa tai vaarallisessa tilanteessa. Kenenkään oikeuksiin ei saa säädettävän lain nojalla puuttua enempää kuin on välttämätöntä. Toimivaltuuksien käyttöä, kuten koko lain soveltamista, koskevat näin ollen suhteellisuusperiaate ja vähimmän haitan periaate.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä muuttamattomina.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 32/2018 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 15.6.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Matti Semi vas
jäsen Tapani Töllä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto